

תורה אור המבואר

מאמרים
על פרשיות התורה ומועדי השנה

מלוקטים מספרי
תורה אור ולקוטי תורה

ד"ה לא תהיה משכלה

הדרך לבוא לדבקות תמידית בה' בלי שינוי

מחולק לסעיפים עם פיסוק מלא,
בהוספת ביאורים, פיענוחים, הערות וצינונים

פרשת משפטים

שנה ד | גליון קפ"א

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושש לבריאה

©
כל הזכויות שמורות
למערכת ליקוטי תורה המבואר

הרב לוי געלב

עורך ראשי

הרב משה גורארי' - הרב חיים זקס
הרב משה לינק - הרב משה מרינובסקי
עורכים

בשורה טובה

לשמוע ולהוריד אלפי שיעורים בחסידות, בתניא, דרך מצותיך,
לקוט"ת ותו"א ועוד, באודיו או בכתב
נא לבקר באתר החדש והמפואר אוצר החסידות
otzerhachassidus.com

לקבל הגליונות באימייל או להקדיש הגליונות הבאים
(+1) 718-650-6295
LikuteiTorah@otzerhachassidus.com

לפרטים אודות מוקדי ההפצה בארה"ק וכן להשתתף בהוצאת ההפצה בארה"ק
050-4109309
L109309@gmail.com

יו"ל ע"י

הרב לוי געלב
(+1) 310-938-4016
info@maamaronline.com
rabbiglb@gmail.com
direct #: 310-662-3437

מכון לעבדך באמת
בארה"ב 718-650-6295 (+1)
בארה"ק 050-4109309
info@otzerhachassidus.com

The Ma'amarim of LIKUTEI TORAH and TORAH OR are copyright by the Kehot Publication Society, a division of Merkos L'inyonei Chinuch Inc. and are reprinted here with permission.

פתח דבר

בעזה"י

בשבח והודיה לה', מוגש בזה לפני ציבור הלומדים, מאמר "ד"ה לא תהיה משכלה" בסדרת "לקוטי תורה המבואר", שהוא פירוש וביאור על מאמרי חסידות דפרשיות השבוע ומועדי השנה, מלוקטים מספרי תורה אור ולקוטי תורה לרבינו הזקן נבג"מ זצוקללה"ה. ומטרתו להקל בלימוד ה'חסידישע פרשה' בכל שבוע.

הביאור מבוסס על המאמרים המיוסדים על דרוש זה וכן על עוד 'הנחות' מאותו הדרוש (כגון: מספר מאמרי אדמו"ר הזקן, תורת חיים, מאמרי אדמו"ר האמצעי, אור התורה וכו'). כמו כן נכתבו "ביאורי מושגים" - הסברה רחבה של מושגים יסודיים בחסידות, המופיעים במאמר.

גם ביאורי המושגים מיוסדים על מקומות אחרים בדא"ח אשר שם מבואר הענין באריכות וביאור יותר (כידוע ש'דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר').

כפי שנראה לעין הקורא, נשתפרו הקונטרסים בתוספת מרובה על העיקר ממה שהיו, בעריכת המאמרים ע"י צוות משפיעים שיחי', עימוד ועיצוב חדש, וגם הגהה יסודי שיהיה נקי ומנופה מכל טעותי הדפוס, ועוד הרבה תיקונים אשר כל הרואה יאמר ברקאי.

לבקשת רבים, ניתן לקבל הקונטרסים מדי שבוע בשבוע באימייל, לקבלו נא לשלוח אימייל לכתובת: subscription@otzerhachassidus.com, וכן אפשר להוריד את הקונטרס, וכמו כן גם הקונטרסים האחרים שי"ל על ידינו בכתובת: otzerhachassidus.com.

כבר אמר דוד המלך ע"ה "שגיאות מי יבין", יתכן כי נפלו אי הבנות בעניינים המבוארים או טעותי הדפוס וכדומה. על כן שטוחה בקשתנו בפני ציבור המעיינים בקונטרס - לשלוח את הערותיהם ונתקנם בבוא העת אי"ה.

כתובת למשלוח הערות: likuteitorah@otzerhachassidus.com

ויה"ר שנזכה לקיום היעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", ונזכה לשמוע תורה חדשה, "תורה חדשה מאתי תצא" (ישעיה נא, ד), במהרה בימינו ותיכף ומיד ממש.

המאמרים של לקוטי תורה ותנו"א שייכים להוצאת קה"ת ונדפס ברשותם, תשוח"ח להם.

כ"א שבט - ה'תשע"ו

בברכת שבתא טבא

לוי געלב

מכון לעבדך באמת

ד"ה לא תהיה

משכלה וגו'

הדרך לבוא לדבקות
תמידית בה' בלי שינוי

תוכן המאמר

פרק א

ז 'ארץ החיים'.

פרק ב

יז "ועבדתם את הוי' אלקיכם".

פרק ג

יד "משכלה ועקרה בארצך".

פרק ד

טו 'עקרה' בעבודת ה' - טמטום המוח.

פרק ה

יז העצות להיות 'כלי קיבול'.

פרק ו

יח 'ותתפלל חנה על הוי'ה ובכה תבכה'.

פרק ז

כג "ברחמיך הרבים רחם עלינו".

פרק ח

כה "את מספר ימיך אמלא".

פרק ט

כח "והסירותי מחלה מקרבך".

ב"ה. תו"א פ' משפטים, ד"ה לא תהיה משכלה [עח, ד – עט, ד]

פרישה משפטים

לא תהיה משכלה ועקרה בארצך את מספר ימיך אמלא. הנה מודעת זאת, כי יש למעלה בחינת ארץ החיים, שממנה נשפע חיים ומזון לכללות נשמות ישראל, לאהבה את ה' לעשות כל מצותיו אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, חיים אמיתיים, דוגמת ארץ הלזו התחתונה הגשמית שמצמחת כל מיני מגדים להחיות בהם נפש כל חי חיים גשמיים, וזולתה אין קיום וחיות לכל הדרים עליה, כי לא יועיל הון ועושר זהב וכסף אם לא יהיה צמח האדמה ח"ו. וכך כל חיות רוחני הנמשך לאדם לתורה ולעבודה, הכל הוא

פרק א

'ארץ החיים'

"לא" תהיה משכלה ועקרה בארצך, את מספר ימיך אמלא¹.

בכתוב נאמר "ועבדתם את ה' אלקיכם, וברך את לחמך ואת מימך והסירו מחרת מקרבך, לא תהיה משכלה ועקרה בארצך את מספר ימיך אמלא". ולפי פשוטו הפירוש הוא שבשכר עבודת ישראל יברכם ה' שלא תהיה בהם משכלה (מפלת נפלים או קוברת את בניה. רש"י) ועקרה, ו"את מספר ימיך אמלא".

ויש להבין מדוע מדגיש הכתוב 'בארצך' דייקא, "ההבטחה שלא תהיה משכלה הוא . . . על הארץ" (אוה"ת), ולכאורה הרי זהו שכר לישראל על עבודתם בתורה ומצוות, ולא הארץ היא הגורמת לשכר זה.

[ובפרקים הבאים יבאר רבינו, שבחינת

'ארצך' (הארץ של האדם) היא הגורמת לענין 'משכלה ועקרה' בעבודת ה', ועל ידי שעבודת האדם היא בבחינת 'הארץ העליונה', ארצו של הקב"ה ולא 'ארצך' - אזי לא תהיה בו משכלה ועקרה, וכפי שיבואר להלן.

בפרק זה יבאר מה היא 'הארץ העליונה', וכיצד היא עבודת האדם בה:]

הנה מודעת זאת כי יש למעלה בחינת 'ארץ החיים'³, שממנה נשפע חיים ומזון לכללות נשמות ישראל, לאהבה את ה' לעשות כל מצותיו אשר יעשה אותם האדם וחי בהם⁴ חיים אמיתיים.

דוגמת ארץ הלזו התחתונה הגשמית, שמצמחת כל מיני מגדים להחיות בהם נפש כל חי חיים גשמיים, וזולתה אין קיום וחיות לכל הדרים עליה, כי לא יועיל הון ועושר זהב וכסף אם לא יהיה צמח האדמה ח"ו.

וכך כל חיות רוחני הנמשך לאדם לתורה

1. המאמר נאמר בש"פ משפטים תקנ"ז.

ביאור דרוש זה מיוסד על מאמרים אלו:

תורת חיים פ' משפטים ד"ה לא תהיה משכלה (להלן): תו"ח). הגהות על המאמר באוה"ת משפטים עמ' א'דמה, א'רסב, ב'תשכט, ב'תשלב (להלן: אוה"ת). ד"ה לא תהיה

משכלה תשי"ב.

2. משפטים כג, כו.

3. באוה"ת נ"ך עמ' תיד מוסיף: שהיא מלכות דאצילות.

4. לשון הכתוב אחרי"מות יח, ה.

5. תהלים קטז, ט.

על ידי ארץ החיים העליונה, וכמ"ש בארצות החיים". ונקראת בשם ארץ, כי כמו ארץ הלזו הגשמית אין בה צמיחתה מצד עצמה אלא מן הזריעה, וכח הצומח אשר ניתן בה להיות ממנה, ועל-ידה נגדל ונצמח כל הזרעים שבתוכה. כך החיים הרוחניים הנמשכים ונשפעים מארץ החיים, הם נמשכים ממקור וחיי החיים ב"ה, כי הוא הנותן כח בארץ להוציא צמחה. אך זאת עבודת

ניתן בה להיות ממנה ועל-ידה נגדל ונצמח כל הזרעים שבתוכה.

כך החיים הרוחניים הנמשכים ונשפעים מארץ החיים, הם נמשכים ממקור וחיי החיים ב"ה, כי הוא הנותן כח בארץ להוציא צמחה.

ה'ארץ' היא מדת המלכות, שהיא מקור העולמות⁶. אמנם, השפעת החיות בעבודת ה' היא למעלה ממקור העולמות, ובי'ארץ' מצד עצמה אין כח להשפיע חיות זו. אלא שנמשך בה המשכה 'ממקור וחיי החיים ב"ה' שלמעלה מעלה משורש העולמות, ועי"ז נמשך ממנה לישראל החיות בעבודת ה'⁷.

וזהו ג"כ טעם שנקראת מדת המלכות בשם 'ארץ': כשם שכח הצמיחה בארץ הגשמית אינה מהארץ עצמה, אלא מכח הצומח שניתן בה, כך המשכת החיות הנ"ל לישראל אינה מהארץ מצד עצמה אלא הוא מההמשכה העליונה שניתנה בארץ.

[לבד מכח הצמיחה שניתן בארץ, נזכר בהמשל ג"כ שהצמיחה היא ע"י זריעת גרעינים בארץ. וענין זה ימשיך ויבאר:]

הנחות צמח צדק

א. ומ"ש בארצות היינו כי יש ארץ עלאה וארץ תתאה. דהיינו כנ"י דלעילא וכנ"י דלתתא כי גם למעלה יש בחי' כנ"י כי ישראל עלו במחשבה

ולעבודה, הכל הוא על ידי 'ארץ החיים' העליונה, וכמ"ש⁵ "בארצות החיים".

כשם שחיי הגוף הגשמי נמשכים מן הארץ הגשמית, שהיא המוציאה מזון ולחם, ומבלעדיו אין לאדם קיום וחיים, שהרי גם אם הוא עשיר מופלג לא יוכל להתקיים ולחיות ללא לחם, כך כל חיותם של ישראל הנמשכת להם ע"י תורה ומצוות "להיות בהם חיות האלקי למזון ממש, להוסיף אור חדש במוחין ומדות אהבה ויראה שלהם. . וגם להיות בו כח המעשה בפועל ממש להיות סור מרע ועשה טוב לדבק במצוות ה' לעשות אותם וחי בהם חיים אמיתיים" (תו"ח), הכל נמשך לאדם על ידי בחינת 'ארץ החיים', שהיא המצמיחה את המזון הרוחני המחיה את האדם.

[ויבאר אופן צמיחה זו מהארץ העליונה,

על פי משל הצמיחה מהארץ הגשמית:]

ונקראת בשם 'ארץ'.

כי כמו ארץ הלזו הגשמית, אין בה צמיחתה מצד עצמה, אלא מן הזריעה, וכח הצומח אשר

6. "כי כל השפעות עליונות אי אפשר להם להתמשך למטה רק על ידי מידת מלכותו ית', כי מהותו ועצמותו ית' נשגב ומרומם לבדו, רק הארה בעלמא נמשך ממנו להחיות העולמות. . ולכן נקרא בחי' מלכות שהוא דבר הוי' בשם ארץ, לומר שלגבי מדריגות העליונות שלמעלה מבחי' הדיבור הוא רק כמו דומם נחשב. . אם היה הגילוי

7. האמונה של ישראל בהקב"ה, שהיא יסוד עבודתם בתורה ומצוות, היא בעצמותו ית' שלמעלה מעולמות, "ובחינות אלו נמשכים בארץ החיים מבחינה שלמעלה מבחינת ארץ עצמה" (אוה"ת).

8. "איהו" (אוה"ת).

האדם לחרוש ולזרוע בה, והיינו כמ"ש אור זרוע לצדיק. כי ועמך כולם צדיקים כתיב, ואינו שם התואר דהיינו מדרגת צדיק אמיתי שנתבאר במקום אחר, אלא רצונו לומר מדרגת אדם כשר שאינו רשע ח"ו, וכמ"ש צדיק ורשע לא

והיינו, כמ"ש⁸ "אור זרוע לצדיק". כי "ועמך כולם צדיקים"⁹ כתיב, ואינו שם התואר דהיינו מדרגת צדיק אמיתי שנתבאר במקום אחר¹⁰, אלא רצונו לומר מדרגת אדם כשר שאינו רשע ח"ו, וכמ"ש¹¹ "צדיק ורשע לא קאמר".

על זריעה זו אומר הכתוב "אור זרוע לצדיק". דהנה, מה שנאמר כאן 'לצדיק' - קאי על כל אחד מישראל; והוא כמו שנאמר "ועמך כל צדיקים", שאין הכוונה בכתוב זה לבחינת הצדיק המבוארת בספר התניא, שהוא מי שהעביר את הרע מקרבו, שהרי בוודאי לא כל ישראל הם צדיקים במדרגה כזו. אלא הכוונה כאן בתואר 'צדיק' הוא לענין מעשיו בפועל, כלומר שהוא אדם כשר המקיים את המצוות. ו"כללות נשמות ישראל הם נקראים צדיקים בתורה ומצוות בפועל ממש על-כל-פנים, דאפילו ריקנים שבהם מלאים מצוות כרימון, ולכך כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר "ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ", שהוא ארץ החיים' העליונה" (תר"ח).

(הגדרה זו בתואר 'צדיק' - מצאנו במה שאמרו רז"ל שעל האדם נגזר בשעת יצירתו מה יהיו תכונותיו ומאורעותיו, "גבור או חלש, חכם או טיפש, עשיר או עני", אבל "צדיק ורשע לא קאמר", כי לאדם יש בחירה אם יהיה צדיק או רשע, ואין הדבר נקבע מלמעלה לפני שנולד.

והנה, ענין זה הוא בנוגע לקיום המצוות בפועל; משא"כ לענין מדרגת 'צדיק אמיתי', שהוא ענין התלוי בלב ואין בו בחירה לאדם

אך זאת עבודת האדם - לחרוש ולזרוע בה.

על אף שהחיות בעבודת ה' ניתנת באדם מלמעלה מארץ החיים העליונה, ואינה בכח עבודת האדם, מכל מקום הנה יש בזה ג"כ חלק של עבודת האדם.

דהנה, כשם שהארץ הגשמית אינה מצמיחה פירות משובחים מעצמה, על אף כח הצמיחה שהוטבע בה, כי אם כאשר זורעים בה גרעינים. כי אף "שעיקר גידול התבואה והפירות הוא מכח הצומח דוקא, שהרי אנו רואים שמגרגר אחד יכול לצמוח מאות ואלפים גרגרים. . שאין זה מצד כח הגרגיר הנזרע רק מצד כח הצומח. . . אך עם כל זה אין כח הצומח שבארץ מוציא ומגלה כוחו לחוץ מהכח אל הפועל - כי אם על ידי הזרע והגרעין" (אוה"ת).

כך בעבודת ה', כדי שהאור האלקי הנמשך מהארץ העליונה יורגש באדם בפנימיותו, ויביא אותו לאהבת ה' וליראתו ולחיות אמיתית בעבודתו, הנה זה הוא ע"י עבודת האדם 'לחרוש ולזרוע'.

והיינו: מעשי המצוות עצמם הוא ה'זריעה', שבוה 'זורעים' את האור הנמשך מלמעלה שיקלט בנפש. ולפני הזריעה יש להקדים 'חרישה', שהיא "הסרת הקוצים והאבנים, שהוא ענין סור מרע בתשובה ולב נשבר להכניע חומריות עפר הגוף. . ואז יתן ה' כח עילאה בכח הצמיחה העליונה שבארץ להצמיח צמיחה שהוא המזון וחיות לנשמות בתולדות אהבה ויראה אמיתיים" (תר"ח).

10. תניא פרק א.

11. נדה טז, ב.

8. תהלים צז, יא.

9. ישע' ס, כא.

קאמר. והאור היא אהבת ה' ותשוקתו אליו ית' הנמשך לאדם, הנה הוא זרוע בארץ החיים לצדיק, פירוש, להיות צדיק ומקושר בה' לדבקה בו. וזאת ישים האדם אל לבו וידע נאמנה ויאמין באמונה שלימה, כי כל אהבה ויראה הנמשכים אליו הוא מתת אלקים שנותן כח הצומח בארץ העליונה, להצמיח אהבת ה' ויראתו על פניו, ואינם נמשכים מכח האדם העובד עצמו. ועל כן כל עיקר עבודתו לא תהיה לאהוב ה' מעצמו, שיהיה הוא

עבודתו, כי הארץ העליונה היא שמצמיחה חיות לאדם בעבודת ה', ואין זה מכח עבודת האדם עצמה.

ו"זאת האמונה ישים אל לבו, ויאמין באמונה חזקה בעצמות אור אין-סוף ב"ה, שנקרא חיי כל החיים העליונים, כמ"ש כי עמך מקור חיים העליונים, שהוא הנותן כח ועוז לבחי' כח הצומח שבארץ עילאה . . להוציא צמחה . . כל בחי' מזון וחיות האלקי לנשמות בגופים . . וכל התפעלות אהבה ויראה . . הנמשכים באדם למטה, הכל הוא מכח ה' הניתן בכח הצומח שבארץ החיים, שיבוא בגילוי אור למטה בכנסת ישראל" (ת"ח).

ועל כן, כל עיקר עבודתו לא תהיה לאהוב ה' מעצמו, שיהיה הוא העובד, והוא האהוב בו.

אם מגמת האדם תהיה לפעול התעוררות אהבה ויראה מעצמו, אזי לא יהיה קיום לאהבה ויראה זו, שהרי באמת הנה האהבה והיראה נמשכים מלמעלה מהארץ העליונה, ואין בכח האדם לפעול בעצמו חיות בעבודת ה' מכח עבודתו.

ואופן העבודה הראוי הוא כאשר האדם יודע נאמנה שהחיות בעבודת ה' נמשכת אליו

כל כך, הנה זה תלוי באמת בגזירה מלמעלה אם יהיה ביכלתו לבוא למדרגת צדיק¹².

נמצא, שלשון חז"ל במאמרם "צדיק ורשע לא קאמר" - אינו מתייחס למדרגת 'צדיק אמיתי בשם התואר', אלא הכוונה ל'מדרגת אדם כשר'.

[ולאחר הקדמה זו, יבאר הכוונה ב'אור

זרוע לצדיק':]

וה'אור' - היא אהבת ה' ותשוקתו אליו ית' הנמשך לאדם - הנה הוא 'זרוע' בארץ החיים 'לצדיק', פירוש: להיות צדיק ומקושר בה' לדבקה בו.

פירוש הכתוב "אור זרוע לצדיק": האור האלקי הנמשך מלמעלה מ'מקור וחי החיים ב"ה' נזרע ב'ארץ החיים' כנ"ל, ונמשך באדם ומביא בו אהבה ותשוקה אליו ית'. וזהו 'לצדיק' - המשכת אור זה היא בכדי שהאדם יהיה עי"ז 'צדיק ומקושר בה' לדבקה בו¹³.

וזאת ישים האדם אל לבו וידע נאמנה ויאמין באמונה שלימה, כי כל אהבה ויראה הנמשכים אליו הוא מתת אלקים שנותן כח הצומח בארץ העליונה להצמיח אהבת ה' ויראתו על פניו, ואינם נמשכים מכח האדם העובד עצמו.

על פי הנ"ל מובן, אשר עיקר חיות האדם באהבה ויראה אינו מה שמעורר בעצמו ע"י

12. ענין זה נתבאר היטב בתניא פרק יד.

בפועל, כנ"ל. ועל ידי ההמשכה והזריעה נפעל ענין נעלה יותר בישראל - להיות 'צדיק' המקושר ודבוק בה' באהבה ותשוקה בלב, ולא רק בקיום המצוות במעשה בפועל.

13. ונמצא שיש כאן ענין כפול ב'לצדיק'. לכל לראש, נזרע האור בארץ העליונה על ידי ה'צדיק' המקיים המצוה

העובד והוא האוהב כו'. כי אם כמו שכתוב ועבדתם את הוי"ה אלקיכם.

ופירושו לפי פשוטו אינו מובן, וכי הוא ית' לעבודתו הוא צריך, וכלום חסר ח"ו, ואם צדקת מה תתן לו. אלא הענין, כי הוי"ה פירושו

היה הוה ויהיה, ואני ה' לא שנית, וכולא קמיה כלא חשיב. ותהיה עבודתכם כל כך, עד שבחינה זו תהיה אצליכם בבחינת אלהיכם, כאלו הוא אלקים שלכם. דהיינו שיהיה שורה וקבוע במוח ומחשבה ומורגש ונתפס בשכלו באמת לאמיתו, כאילו עיניו רואות גילוי אלהותו ית' ממש. ועל-דרך-זה הוא

לעבודתו הוא צריך? וכלום חסר ח"ו? ו"אם צדקת מה תתן לו"¹⁵.

עבודת העבד לאדונו משמעותה שהאדון חסר איזה דבר, והעבד משרת אותו וממלא את החיסרון. אך, הקב"ה הוא 'שלימותא דכולא', ואינו חסר כלום ח"ו. וכמ"ש "אם צדקת מה תתן לו", היינו שגם אם האדם עושה הטוב והצדק לפניו ית' - אין זה נותן ומוסיף להקב"ה. ואם כן, מהו "ועבדתם את ה' אלקיכם".

[ולכן יבאר את הכתוב באופן אחר: עבודת האדם היא לפעול ששם הוי' יומשך בנפשו פנימה, ויהיה בבחינת "אלקיכם", וכדלקמן:]

אלא הענין:

כי 'הוי"ה' פירושו היה הוה ויהיה, ו"אני ה' לא שנית"¹⁶, וכולא קמיה כלא חשיב¹⁷.

ותהיה עבודתכם כל כך, עד שבחינה זו תהיה אצליכם בבחינת 'אלהיכם', כאלו הוא אלקים שלכם. דהיינו שיהיה שורה וקבוע במוח ומחשבה ומורגש ונתפס בשכלו באמת לאמיתו, כאילו עיניו רואות גילוי אלהותו ית' ממש.

פירוש הכתוב "ועבדתם את הוי' אלקיכם" הוא, שהאדם פועל ששם הוי"ה יהיה 'אלקיכם':

מלמעלה, ועבודתו היא רק לגרום שהמשכה זו תהיה אצלו בגילוי גמור, וכדלקמן.

[וממשיך ומבאר כיצד צריך להיות אופן עבודה זה:]

כי אם כמו שכתוב¹⁴ "ועבדתם את הוי"ה אלקיכם".

בפרק הבא יתבאר באריכות אופן העבודה המבואר בכתוב "ועבדתם את ה' אלקיכם". ועבודה כזו היא המשכת אהבה ויראה מלמעלה, ולא התעוררות מצד האדם, וכמו שיתבאר.

פרק ב

"ועבדתם את הוי' אלקיכם"

[בפרק הקודם נתבאר שעבודת האדם בהתעוררות אהבה ויראה צריכה להיות באופן שהאהבה אינה 'מעצמו'.

והדברים צריכים ביאור, באיזה אופן תהיה עבודת האדם שהאהבה והיראה המתעוררים בו אינם 'מעצמו' אלא 'המשכה מלמעלה'.

ובסיום הפרק הקודם נאמר, שאופן עבודה זו הוא כמו שכתוב "ועבדתם את הוי' אלקיכם". ובפרק זה ירחיב ויבאר זאת:]

ופירושו לפי פשוטו אינו מובן, וכי הוא ית'

14. משפטים שם, כה.

15. איוב לה, ז.

16. מלאכי ג, ו.

17. זהר ח"א יא, ב.

סדר כל השבחים, אלהי אברהם כו', הגדול כו'. כי במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו, כי באמת כולא קמיה כלא חשיב, והתלכשותו בבחינת גדולה כביכול, ענוה היא והוא באמת עיקר העבודה, ומכאן עיקר ההתחלה, מלמעלה למטה. וזהו באמת עבודה גדולה שיוכל מוחו הגשמי לקבל ולתפוס בו גילוי אלהותו ית'. והנה בכאן נולדה ונתעוררה מדת אהבה

ענין זה של עבודת ה' "ועבדתם את ה' אלוקיכם" - שהאדם עובד לפעול שאור הוי' שלמעלה מעולמות יורגש בקרבו ויהיה אצלו 'כאלו הוא אלוקים שלכם', הוא ענין מה שמונים שבחיו של הקב"ה בתחילת תפילת שמו"ע "הגדול הגיבור והנורא וכו'":

הקב"ה מצד עצמו הוא למעלה מגדרי העולמות ואין הנבראים יכולים כלל להשיגו ולבשחו, וירידתו להיות מורגש בנבראים באופן שיוכלו להכירו ולשבחו היא כמאמר חז"ל "במקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו" דהיינו שבכדי שהקב"ה יהיה מושג בנבראים ויקראו 'גדול' הוא על ידי בחינת 'ענוה' וירידה של עצמות אורו, וירידה זו היא על ידי התבוננות והעמקת הדעת של ישראל בהוי' שלמעלה מעולמות עד שיהיה מורגש בקרבם וישבחוהו על כך. ונמצא שבכדי שיוכלו לסדר שבחיו של הקב"ה הוא על ידי העבודה ד"ועבדתם את הוי' אלוקיכם". (ע"פ אור"ת).

והוא באמת עיקר העבודה, ומכאן עיקר ההתחלה, מלמעלה למטה.

וזהו באמת עבודה גדולה שיוכל מוחו הגשמי לקבל ולתפוס בו גילוי אלהותו ית'.

שם הוי"ה מורה על בחי' האלקות שלמעלה מהעולמות, שזהו פירושו של שם הוי"ה 'היה הוה ויהיה', והיינו שהוא למעלה מגדרי והתחלקות הזמן¹⁸, שאינו מוגדר כלל בגדרי העולם המוגבל. ועל זה נאמר "אני הוי' לא שנית" שהתהוות העולמות אינה גורמת בו כל שינוי, לפי שהוא למעלה מן העולמות וחיותם. וכל הבריאה אין לה ערך וחשיבות לגבי אור זה - 'כולא קמיה כלא חשיב'.

והעבודה היא שהוי"ה יהיה 'אלקיכם', שעל ידי "ההתבוננות בעצמות אור אין סוף ב"ה ממש . . הרי נקבע . . בבחינת ראיית עין השכל כאלו עינינו רואות בראיה חושית" (תו"ח). וזהו 'אלקיכם' - 'כאילו הוא אלקים שלכם', והיינו שענין האלקות שלמעלה מעולמות לא יהיה אצל האדם כדבר רחוק ממנו שאין בו השגה והכרה, אלא יהיה 'אלקים שלכם', שהאדם התבונן והשיג בחינה זו, ועד שנתקשר אליה כמו שהוא מקושר בדבר גשמי הנראה לעיניו ממש.

ועל-דרך-זה הוא סדר כל השבחים: 'אלהי אברהם כו', 'הגדול כו'.

כי 'במקום שאתה מוצא גדולתו, שם אתה מוצא ענותנותו'¹⁹, כי באמת 'כולא קמיה כלא חשיב', והתלכשותו בבחינת 'גדולה' כביכול, ענוה היא

פנחס" (שער היחוד והאמונה פרק ז).
19. מגילה לא, א.

18. "שם הוי"ה מורה שהוא למעלה מן הזמן, שהוא היה הוה ויהיה ברגע אחד, כמ"ש ברעיא מהימנא פרשת

ויראה. ונקרא בשם הולדה, כי אהבה ויראה הם בחי' בן ובת. שאהבה היא בחינת בן, כמ"ש זכר חסדו, והיראה היא בחינת בת. וזהו בת תחלה סימן יפה לבנים, שצריך לעורר יראת ה' ופחדו תחלה, כי זה השער לה', כמו שכתוב במקום אחר.

והיראה היא בבחינת ביטול לה', ולכן נקראת בשם בת "שהוא בחי' מקבל" (ת"ח).

וזהו "בת תחלה סימן יפה לבנים"²¹, שצריך לעורר יראת ה' ופחדו תחלה, כי "זה השער לה"²², כמו שכתוב במקום אחר.

על מידת היראה נאמר²³ "דא תרעא לאעלא", שיראת ה' היא הפתח והשער לעבודת ה'. שצריך מתחילה לעורר יראה וביטול, ורק אח"כ לעורר את האהבה.

וזהו הרמז במאמר רז"ל "בת תחילה סימן יפה לבנים", שכאשר האדם מעורר בנפשו תחילה בחי' בת, דהיינו ביטול לה' וקבלת עול מלכות שמים, אזי הוא 'סימן יפה לבנים' הנולדים אחר כך, והיינו בחי' האהבה והדבקות בה', שע"י הקדמת היראה הם מתקיימים יותר.

ובכל הנ"ל מובן זהו אופן העבודה הרצוי, ש"לא תהיה לאהוב ה' מעצמו, שיהיה הוא העובד והוא האהוב כו', אלא כמ"ש ועבדתם את ה' אלקיכם", כנ"ל. והיינו, שכאשר עבודתו היא להמשיך את בחי' הוי' שיהיה אלקיכם - אזי האהבה המתעוררת בו היא חיות אלקית מבחינת ארץ החיים.

ענין זה של העמקת הדעת בעצמות אורו ית' שלמעלה מעולמות, שיהיה מורגש בלב האדם כמו דבר שרואה בעיניו ממש, זה הוא עיקר עבודת ה'.

באופן זה, עבודת האדם היא 'מלמעלה למטה' - שהתעסקותו היא בהאור האלקי שלמעלה מעולמות, ופועל להמשיכו בנפשו שיהיה מורגש בו, 'שיוכל מוחו הגשמי לקבל ולתפוס גילוי אלקותו יתברך'.

וחנה ככאן נולדה ונתעוררה מדת אהבה ויראה. ונקרא בשם 'הולדה', כי אהבה ויראה הם בחי' בן ובת.

כאשר האור האלקי נרגש בקרב האדם, נולדים בו אהבה ויראה; וענין זה נקרא הולדת בן ובת.

שאהבה היא בחינת בן, כמ"ש²⁰ "זכר חסדו"; והיראה היא בחינת בת.

אהבה היא בחי' החסד, שנקרא בשם בן; כנרמז בכתוב "זכר חסדו", שהחסד הוא בחי' זכר.

20. תהלים צח, ג.

21. כבא בתרא קמא, א.

22. תהלים קיח, כ.

23. זוהר בהקדמה (יא, ב).

מה-שאינ'כן כשאין עבודתו על דרך זה ובחינה זו, רק שרוצה לאחוז במדות אהבה ויראה, להיות אוהב וירא כו', הנה היא לא תצלח בידו. ולעולם לא יוליד שום אהבה ויראה אמיתיים, כי אם דמיונות שוא, שהוא דבר שאין לו קיום, אלא לפי שעה. ונקראת בחינה זו משכלה, שיולדת וקוברת, ועקרה היינו שאינה יולדת אהבה ויראה כלל. וזהו לא תהיה משכלה ועקרה בארצך,

פרק ג

"משכלה ועקרה בארצך"

כי באהבה ויראה זו אין חיות אלקית הנמשכת מלמעלה.

ונקראת בחינה זו 'משכלה' - שיולדת וקוברת.

'משכלה' בגשמיות הוא שיולדת בנים, אבל אין להם קיום ר"ל. ובעבודת ה' בחי' משכלה היא כאשר האדם מוליד מדות אהבה ויראה, אבל אין להן קיום.

כי מאחר שנולדו בכח עצמו כביכול, 'שרוצה לאחוז במדות אהבה ויראה להיות אוהב וירא', הנה ההולדה היא 'דבר שאין לו קיום אלא לפי שעה'.

'ועקרה' היינו שאינה יולדת אהבה ויראה כלל. 'עקרה' בגשמיות הוא שאינה יולדת בנים כלל. ובפרטיות יותר: 'עקרה' היינו גם כאשר יש לה בית ולד²⁴, כי כדי שאשה תלד לא די במה שיש לה בית ולד, אלא יש צורך שתקלט בה הזריעה, שהיא באה מכח האיין-סוף הנמשך מלמעלה²⁵. וכך בעבודת ה', גם כאשר יש באדם 'בית ולד', כלומר: שיש ביכולתו לקבל אור אלקי ולהתבונן בו, מכל מקום עדיין אין זה מספיק לפעול שיתעורר באהבה ויראה. וכדי שהבנת המוחין תיקלט בו ותוליד מידות אהבה ויראה "צ"ל ענין הזריעה, אור זרוע לצדיק . . ובא על ידי כח עליון" (ד"ה לא תהיה משכלה תשי"ב).

[בפרק הקודם נתבאר שנקודת ההתעסקות בעבודת ה' היא - שהאור האלקי שלמעלה יומשך בנפשו בגילוי, ועל זה נאמר "ועבדתם את הוי' אלקיכם". והיא המשכת חיות אלקית מבחינת 'ארץ החיים', שעי"ז יתעוררו בנפשו אהבה ויראה.

ועתה מסיים:]

מה-שאינ'כן כשאין עבודתו על דרך זה ובחינה זו, רק שרוצה לאחוז במדות אהבה ויראה, להיות אוהב וירא כו', הנה היא לא תצלח בידו.

ולעולם לא יוליד שום אהבה ויראה אמיתיים, כי אם דמיונות שוא, שהוא דבר שאין לו קיום, אלא לפי שעה.

מי שאינו חדור באמונה והכרה שהחיים הרוחניים באהבת ה' מושפעים לו מלמעלה מן הארץ העליונה, ובהרגשתו הרי הוא בכוחות עצמו מעורר אהבה ויראה, ואזי עיקר התעסקותו ועבודתו אינו בכך שהאור האלקי הנמשך מלמעלה יומשך בנפשו בגילוי, אלא הוא מנסה לעורר אהבה בכוחות עצמו, הנה אהבה ויראה זו אינם אמיתיים, אלא 'דמיונות שוא'. ואף אם יתעורר בו רגש של אהבה ויראה, הרי רגש זה אינו אמיתי ובר קיימא, והוא עתיד לחלוף במהרה.

24. היינו, שאינה כמו ה'עקרה' שיתבאר בפרק הבא.

25. ענין ההולדה בא מכח האיין-סוף, שלכן ההולדה היא דור אחר דור, עד אין סוף.

כי סיבת היות בחינות אלו משכלה ועקרה הוא מחמת כי הם בארצך, ואינם באים מארץ עליונה.

אך הנה יש עוד בחינת עקרה, והוא כענין מאמר רז"ל על פסוק אין לה ולד, אפילו בית ולד אין לה, ושהיו טומטומים, פירוש, שנסתם כל כך עד שאין לה כלי קיבול לקבל הריון. ועל־דרך־זה, הנה יש באדם גם כן בחינה זו לעבודת ה', שאינו תופס במוחו ושכלו האמת כאשר הוא, מחמת שאין לו כלי מחזיק. כי כנסת ישראל נקראת כוס ישועות, שהוא כלי קיבול לקבל

בפרק זה יבאר בחינה נוספת ב'עקרה':

אך הנה יש עוד בחינת עקרה.

והוא כענין מאמר רז"ל²⁶ על פסוק "אין לה ולד"²⁷ – "אפילו בית ולד אין לה", וש"היו טומטומים", פירוש: שנסתם כל כך עד שאין לה כלי קיבול לקבל הריון.

ועל־דרך־זה, הנה יש באדם גם כן בחינה זו לעבודת ה': שאינו תופס במוחו ושכלו האמת כאשר הוא, מחמת שאין לו כלי מחזיק.

ענין ה'עקרה' שנתבאר בפרק הקודם הוא מי שאינו מוליד אהבה ויראה לפי שמגמתו היא לבוא בכח עצמו לאהבת ה' ויראתו, ואינו מבין ומאמין שהאהבה ויראה שבלב האדם הם 'מתת אלקים', על ידי שמאיר אור אלקי בקרבו.

באופן זה, הנה כלי מוחו יכולים להשיג את הענין האלקי לאשורו, ורק שאין נמשך בו הכח העליון המביא להולדה כנ"ל, ולכן אינו מוליד אהבה ויראה.

אבל ישנה מדריגה נמוכה יותר ב'עקרה', והוא מי שאינו 'תופס במוחו ושכלו האמת', כלי מוחו אינם יכולים כלל להשיג ענין אלקי.

וזהו "לא תהיה משכלה ועקרה בארצך", כי סיבת היות בחינות אלו 'משכלה' ו'עקרה' – הוא מחמת כי הם 'בארצך', ואינם באים מארץ עליונה.

על פי זה יבואר לשון הכתוב "לא תהיה משכלה ועקרה בארצך". היינו: שהטעם לכך שהמידות הנולדות אינם בנות קיימא (משכלה), או גרוע יותר – שאינן נולדות כלל (עקרה), הוא לפי שהאדם מנסה לעורר אהבה ויראה בכוחות עצמו, ולהצמיחם מן הארץ שלו – 'ארצך', ואינו מכיר ומאמין בכך שהאהבה ויראה הם נמשכים מלמעלה מ'הארץ העליונה', ועבודת האדם אינה ליצור אהבה ויראה בכוחות עצמו כי אם לגלות בקרבו את המשכה הנמשכת מלמעלה.

וכאשר "ידע ויבין כי הכל מתת אלקים היא . . מבחינת ארץ החיים, ואם כן אינם באים מארצך ממש . . מכח האדם רק מבחינת ארץ החיים – בבחינה זו . . אין שייך משכלה ועקרה" (אוה"ת).

פרק ד

'עקרה' בעבודת ה' – טמטום המוח

[בפרק הקודם נתבאר ענין 'עקרה', שהוא מי שמתבונן במוחו ואין נולדים אצלו אהבה ויראה.

החסדים העליונים, ונקראת כוס של ברכה, שמקבלת יין המשמח, דהיינו בחינת התבוננות הנ"ל, והיינו כשהוא כלי ריקן. מה שאין כן אם מחזיק מקום לעצמו, ונחשב בעצמו ליש ודבר בפני עצמו, ולכן הוא עוסק ברצונותיו לומר כך אני רוצה, וכך טוב לי, זה איני יכול לעשות, וכיוצא בדברים. ויש בזה פרטים ופרטי פרטים עד אין מספר. אך דרך כלל יש בחינה זו לכל אחד ואחד למצוא בנפשו, הן העוסקים במשא ומתן הן יושבי אוהלים, בכל דבר שאומר אני כו', ומחמת זה נממטם ונסתם מוחו.

יכול להאיר ולהקלט בקרבו האור האלקי בו הוא מתבונן.

מה שאין כן אם מחזיק מקום לעצמו, ונחשב בעצמו ליש ודבר בפני עצמו, ולכן הוא עוסק ברצונותיו לומר: כך אני רוצה, וכך טוב לי, זה איני יכול לעשות, וכיוצא בדברים.

כאשר האדם מרגיש את עצמו למציאות חשובה ועצמאית שאינה בטלה לחלוטין אל הקב"ה, אזי הוא עוסק ברצונותיו, "שכל עסקו ומגמתו בכל ימיו הוא רק שיתמלא רצונו במלוא דוקא, באמרו בתמידות שכך הוא חפץ ורוצה, וכך טוב לו, ולא יוכל להזיז עצמו אפילו זיז כל שהוא להניח ולבטל רצונו, רק שיהיה כרצונו דוקא" (תו"ח).

וכן לאידך, מה שאינו רוצה לעשות - הוא מרגיש שאינו יכול לעשות כלל, כי אינו ניזון ממציאותו והרגשתו העצמית.

ויש בזה פרטים ופרטי פרטים עד אין מספר.

אך דרך כלל יש בחינה זו לכל אחד ואחד למצוא בנפשו, הן העוסקים במשא ומתן הן יושבי אוהלים, בכל דבר שאומר אני כו'.

בחינה של הרגשת עצמו נמצאת גם אצל היושבים באהלי תורה, שכוונתו בלימוד התורה

וענין זה הוא כמשל 'עקרה' שלא רק שאינה מולידה בפועל, אלא שרחמה אטום ונסתם כל כך עד שאין לה כלי קיבול לקבל ההריון.

ובעבודת ה' הוא "שאיין לו כלי בית קיבול בכלי מוחו ולבו להבין ולהשכיל ולהתפעל מהאור האלקי שבהשגה והבנה בהתבוננות בממלא וסובב כו', עד שלא ירגיש כלל וכלל . . מפני שמוחו ולבו מטומטם ונסתם ביותר, ואין לו חלל בית קיבול שנכנס בו ויוקלט האור" (תו"ח).

כי כנסת ישראל נקראת "כוס ישועות"²⁸, שהוא כלי קיבול לקבל החסדים העליונים, ונקראת 'כוס של ברכה', שמקבלת יין המשמח²⁹, דהיינו בחינת התבוננות הנ"ל, והיינו כשהוא כלי ריקן.

כנסת ישראל נקראת 'כוס ישועות', והיינו שהיא 'כוס' וכלי לקבל את האורות העליונים, שכאשר איש ישראל מתבונן בגדלות ה' ובמדרגות העליונות שלמעלה מעולמות כנ"ל, הרי זה מתקבל נקלט בקרבו.

וזהו ג"כ ענין 'כוס של ברכה', שישראל הם כוס המקבלת וקולטת את היין המשמח, והיינו ההתבוננות המביאה תענוג ושמחה בה'.

אך אימתי האדם הוא 'כוס ישועות' ו'כוס של ברכה', זהו כאשר הוא 'כלי ריקן', שאינו מרגיש את מציאותו העצמית ואת רצונותיו, ודוקא אז

29. ע"פ שופטים ט, יג.

28. ראה ספר המאמרים תרנ"ט עמ' ב. וש"נ.

והנה העצה לעשות כלי ריקן, הוא כמ"ש לב נשבר וגדכה כו', אשכון את דכא וגו'. והוא כמשל אומן העושה כלי קיבול, שצריך להכותה בפטיש סביב סביב עד שנעשה חלל בתוכה. וכך יהיה האדם ידכה וישוח להיות שפל רוח, שלא יתפוס מקום כלל, שיהיה מקומו פנוי וחלל, כאלו אין ואפס ממש. אך עוד אחת היא מה שאמרו רז"ל כוס של ברכה צריך הדרחה מבפנים. והענין הוא, כי אפילו מי שהוא נדכה בטבע, כגון שהוא עני, ואין לו מצח

להכותה בפטיש סביב סביב עד שנעשה חלל בתוכה.

ובך יהיה האדם ידכה וישוח להיות שפל רוח, שלא יתפוס מקום כלל, שיהיה מקומו פנוי וחלל, כאלו אין ואפס ממש.

העצה להרגשת הישות של האדם היא, שאף שמצד טבעו ומצב נפשו הוא מרגיש את מציאותו ורצונותיו, ואינו בטל, מ"מ יש לו להיות לב נשבר ונדכה, "שאינו דכא מצד עצמו. . אלא שעושה אותו שיהיה נדכה" (אור"ת).

"והיינו על ידי התעוררות גבורות, להרעים על עצמו בקול רעש ורוגז במחשבתו לומר עד מתי תסתיר כו', וכמאמר רז"ל לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע" (שם). וכפי שנתבאר ענין זה בארוכה בתניא פרק כט.

ועל ידי עבודה זו של ביטוש והכנעה, נעשה האדם 'כלי ריקן'.

אך עוד אחת היא מה שאמרו רז"ל³² "כוס של ברכה צריך הדרחה מבפנים".

והענין הוא:

כי אפילו מי שהוא נדכה בטבע - כגון שהוא עני - ואין לו מצח להרים ראש עוד, צריך הוא

ושאר פרטי עבודת ה' אינה רק כדי למלאות את רצון ה', אלא נרגשת בהם מציאות האדם, שעובד כדי שיגיע למעלה רוחנית. ונמצא שגם בעבודת ה' אינו מתבטל ממציאותו והרגשתו, והוא כדבר בפני עצמו שאינו בטל לחלוטין להקב"ה.

ומחמת זה נטמטם ונסתם מוחו.

כאשר מציאות האדם נרגשת, אזי אינו 'כלי ריקן', והאור האלקי שבו הוא מתבונן אינו נקלט ומאיר בקרבו לפעול בו ש'יזוז' ממקומו ויתעורר באהבה ויראה, לפי ש'נטמטם ונסתם מוחו'.

וזהו בחינת 'עקרה' ששחסר לה כל עיקר ה'כלי קיבול'.

פרק ה

העצות להיות 'כלי קיבול'

[בפרק הקודם נתבאר שיש בחינת 'עקרה' שאין לה כלי קיבול כלל לאור אלקי. ובפרק זה יבאר מהו האופן ליצור 'כלי קיבול' בקרב האדם:]

והנה, העצה לעשות כלי ריקן, הוא כמ"ש³⁰ "לב נשבר וגדכה כו'", "אשכון את דכא וגו'³¹.

והוא כמשל אומן העושה כלי קיבול, שצריך

32. ברכות נא, א.

30. תהלים נא, יט.

31. ישעיה נז, טו.

להרים ראש עוד, צריך הוא שלא יטה לבו אפילו לדברים המותרים להיות מקושר בהם בכל לב ונפש, כי אפשר לעולם שיתקיים עשיית דברים המותרים בלא לב גם כן. ואם הטה לבו ונקשר להיות בהבלי העולם, אי אפשר להיות כלי קיבול עד שיטהר. והוא כמו למשל כוס המלוכלך, שאי אפשר להטיל בו יין עד שירחצנו, וכן האשה לא תוכל לקבל הריון אפילו יש לה בית ולד, אם לא נטהרה מטומאתה.

והנה אחר שעשה כלי קיבול נקיה ומודחת, הנה הוא עוד צריך לשית עצות בנפשו, והוא ענין מה שכתוב ותתפלל חנה על ה' ובכה תבכה. כי

וזהו מה שאמרו חז"ל 'כוס של ברכה צריך הדחה מבפנים'. היינו, שגם לאחר שהוא 'כלי ריקן' מרצונות זרים, ונקרא בשם 'כוס של ברכה', אך כאשר הוא להוט אחר ענייני העולם אזי הוא כלי מלוכלך, ואין האור שוכן בו. וצריך הדחה מכללך זה. וכמו באשה, שקודם עיבורה צריכה לטבול תחלה מטומאתה.

פרק ו

'ותתפלל חנה על הוי"ה ובכה תבכה'

[בפרק זה יבאר ענין נוסף שעל ה'עקרה' לעשות, והוא נלמד מעבודתה של חנה שהיתה עקרה:]

והנה, אחר שעשה כלי קיבול נקיה ומודחת, הנה הוא עוד צריך לשית עצות בנפשו.

והוא ענין מה שכתוב³⁴ **"ותתפלל חנה על ה' ובכה תבכה"**.

גם כאשר האדם עשה את נפשו ל'כלי ריקן', שמציאותו ורצונותיו אינם מורגשים והוא בטל אל הקב"ה, וגם ניקה והדיח את הכלי בכך שפעל

שלא יטה לבו אפילו לדברים המותרים להיות מקושר בהם בכל לב ונפש, כי אפשר לעולם שיתקיים עשיית דברים המותרים בלא לב גם כן.³³

ואם הטה לבו ונקשר להיות בהבלי העולם, אי אפשר להיות כלי קיבול, עד שיטהר.

והוא כמו למשל כוס המלוכלך, שאי אפשר להטיל בו יין עד שירחצנו.

וכן האשה לא תוכל לקבל הריון אפילו יש לה בית ולד, אם לא נטהרה מטומאתה.

לבד מענין הרגשת ישותו ורצונותיו, הנה ישנה עוד מניעה לאור הקדושה מלשרות בנפש האדם, והוא מה שלבו מקושר בענייני העולם.

כי אף שאינו מרגיש את מציאותו ורצונותיו, הנה כאשר יש בקרבו גם התקשרות לדבר זר זולת אור ה', ועסקיו בענייני העולם המוכרחים אינו מתוך הכרח וקרירות, אלא הוא להוט אחריהם יותר מהמוכרח, הנה 'טומאה' זו של ההתלהבות מענייני העולם מונעת את אור ה' מלשכון בקרבו ולעוררו באהבה ויראה.

תאב וכוסף ומשתוקק" (אזה"ת בראשית כרך ו עמ' תתרנז, ב).

34. שמואל-א א, י.

33. "היינו, הגם שהאדם מוכרח לאכילה ושתייה ושאר דברים הגשמיים, אלא שצריך להיות בלא לב ולב, היינו שהידיעה לא תפעול בו הוזה עצמית עד שיהיה

הנה כנסת ישראל יש לה כמה בחינות ושמות, וכשהיא בבחינת הולדה נקראת בשם לאה, אם הבנים. וכשהיא בבחינת עקרה שאינה מולדת אהבה ויראה נקראת בשם חנה, כמ"ש ולחנה אין ילדים. והעצה היא, ותתפלל חנה על הוי"ה. והענין, כי הנה שם הוי"ה מורה על שם שמהווה את הכל מאין ליש, ושם זה הוא בכל עולמות אצילות-בריאה-יצירה-עשיה, שאין חילוק ביניהם אלא שזה ברא וזה יצר כו', אבל דרך כלל הנה הוא מחיה את כולם ומהווה אותם מאין ליש. אך אמתות שם זה אינו אלא לגבי העולמות הנאצלים

ע ט א

בבחינת התולדה נקראת לאה, שנקראת 'אם הבנים', שנולדו המדות דאהבה ויראה כו', וכשהיא בבחינת עקרה נקראת חנה, שאין לה ילדים" (תו"ח).

והעצה היא: "ותתפלל חנה על הוי"ה"³⁷.

העצה במצב של 'חנה', כאשר יש התכונות ומ"מ אין התעוררות אהבה ויראה, הוא 'ותתפלל חנה על הוי"ה'.

[ויש להקדים ולבאר דיוק לשון הכתוב, שלא נאמר 'ותתפלל אל הוי"ה', אלא 'על הוי"ה'. והיינו שתפילתה היתה למעלה משם הוי"ה, ועל ידי כך נפקדה:]

והענין:

כי הנה שם הוי"ה מורה על שם שמהווה את הכל מאין ליש.

ושם זה הוא בכל עולמות אצילות-בריאה-יצירה-עשיה, שאין חילוק ביניהם אלא שזה ברא וזה יצר כו', אבל דרך כלל הנה הוא מחיה את כולם ומהווה אותם מאין ליש.

שם הוי"ה הוא מלשון מהווה, והוא מורה על מה שהוא ית' מהווה את העולמות.

שנפשו לא תהיה מקושרת בעניינים הגשמיים, הנה 'עוד צריך לשאת עצות בנפשו'.

כי למרות שהוא כלי להאור האלקי, והאור שבו הוא התכונן אכן נקלט במוחו היטב, מכל מקום עדיין יתכן שלא יוליד אהבה ויראה. והוא כמו שאנו מוצאים 'עקרה' שיש לה בית קיבול, ומכל מקום אינה מולידה, כי אין בטבעה הכח להוליד.

והעצה לזה, הוא מה שנאמר בכתוב אודות חנה שהיתה עקרה - "ותתפלל על הוי" ובכה תבכה". שע"י עבודה זו, הנה 'גם בהיותה עקרה שאינה יולדת כלום, עם כל זה ע"י התפלה שהוא תפילת חנה - נענית ונפקדת. . להיות בבחינת התולדה להקראות אם הבנים" (תו"ח).

כי חנה כנסת ישראל יש לה כמה בחינות ושמות, וכשהיא בבחינת הולדה נקראת בשם לאה, 'אם הבנים'³⁵.

וכשהיא בבחינת עקרה שאינה מולדת אהבה ויראה - נקראת בשם 'חנה', כמ"ש³⁶ "ולחנה אין ילדים".

"כנסת ישראל. . יש לה כמה שמות וכינויים לפי אופן מדריגתה לפי אותו הזמן, שאם היא

37. שם, י.

35. תהלים קיג, ט.

36. שמואל-א, ג.

והנבראים והנוצרים והנעשים, אבל לגבי הקב"ה בכבודו ובעצמו לא שייך כלל לומר שם זה, דכולא קמיה כלא חשיב, ואינם נתפסים אצלו בגדר מציאות כלל, כמ"ש אני הוי"ה לא שנית, ואתה הוא קודם שנברא כו' ואתה הוא לאחר שנברא כו'. וזהו מ"ש בפרקי דרבי אליעזר (פרק ג) עד שלא נברא העולם היה הקב"ה ושמו בלבד. פירוש שמו לבד, ששמו אינו בגדר מהווה

עד שלא נברא העולם, אתה הוא משנברא העולם".

ומאחר שלגביו הנה העולמות כאילו אינם קיימים במציאות, א"כ מובן שאי אפשר לקרותו בשם הוי"ה המורה על התהוות העולמות, שהרי לגביו העולמות המתהווים אינם 'בגדר מציאות כלל'.

וזהו מ"ש בפרקי דרבי אליעזר (פרק ג) "עד שלא נברא העולם היה הקב"ה ושמו בלבד".

פירוש 'שמו לבד' - ששמו אינו בגדר מהווה ומחיה כלל, אלא הוא 'לבד'.

כוונת רז"ל באומרים "עד שלא נברא העולם היה הקב"ה ושמו בלבד", היינו שלא היה נקרא בשם המורה על פעולת בריאת העולמות, כענין שם הוי' המהווה את העולמות כנ"ל, אלא שמו שלפני הבריאה הוא "שם העצם, שאין זה על שם שמהוה את הכל . . . אלא כמו שהוא בעצמו- כך שמו" (ת"ח), ושם זה הוא הנקרא בלשון רז"ל "שמו לבד".

דהנה, שם הוי' מלשון מהוה - הוא שם שלצורך הזולת (העולמות), והוא כמו שם האדם שהוא לצורך זולתו שיקראנו בשמו. ואילו 'שמו' שהיה 'עד שלא נברא העולם' הוא בבחינת 'שמו לבד', היינו שהוא שם שאינו לצורך הזולת, והקב"ה נקרא בו כביכול כמו שהוא בעצמותו ('לבד') כשאינן עולמות במציאות, כנ"ל.

והן אמת שישנם חילוקים גדולים בין העולמות, שהעולם הזה התחתון נברא באופן שבהרגשתו הוא דבר בפני עצמו נפרד מאלקות, והעולמות העליונים מרגישים יותר את האור האלקי המהווה והם בטלים אליו, ועד שעולם האצילות הוא עולם אלקי המיוחד בו ית' לגמרי, אבל מכל מקום כל העולמות כולם נתהוו על ידי שם הוי'.

אך אמתות שם זה אינו אלא לגבי העולמות הנמצאים והנבראים והנוצרים והנעשים, אבל לגבי הקב"ה בכבודו ובעצמו לא שייך כלל לומר שם זה, דכולא קמיה כלא חשיב, ואינם נתפסים אצלו בגדר מציאות כלל, כמ"ש "אני הוי"ה לא שנית", ו"אתה הוא קודם שנברא כו' ואתה הוא לאחר שנברא כו"³⁸.

הוי"ה הוא שמו של הקב"ה לגבי העולמות המתהווים, שלפי שהם נבראו מכוחו של הקב"ה לכן הם קוראים אותו ית' בשם הוי"ה, מלשון מהווה. אך לגבי הקב"ה לא שייך כלל לומר שם זה'.

דהנה, לגביו ית' אין כל ערך וחשיבות לעולמות, ועד ש'אינם נתפסים אצלו בגדר מציאות כלל'. וזהו פירוש הכתוב "אני הוי' לא שנית", שהעולמות אינם פועלים שינוי באחדותו של הקב"ה, וכשם שלפני שנברא העולם היה הקב"ה הנמצא היחידי ואין עוד מלבדו, כך הוא לגביו גם לאחר שנבראו העולמות, "אתה הוא

³⁸. 'לעולם יהא אדם'.

ומחיה כלל אלא הוא לבד, וכענין נשגב שמו לבדו, ונשגב הוא מורה על הפלגה יתירה, שהוא מופלג הרבה מעולמות הנאצלים בו. רק כי הודו על ארץ ושמים, פירוש שנמשך הוד וזיו משמו לחיות ארץ ושמים. אך וירם קרן לעמו כתיב לחיות לו לעם קרובו, להיות קרבים אליו בעצמו, כדי לקרנם אליו ליכלל ביחודו ית', כמ"ש חמלה גדולה ויתירה בו, כמו שכתוב במקום אחר. ומזה תתלהט נפשו להשליך נפשו מנגד, למסור נפשו על קידוש השם בפועל ממש, להיות נפשו צמאה וכלתה לה, לאתדבקא רוחא ברוחא, דהיינו, שיהיה כל מחשבה דיבור ומעשה שלו במחשבה דיבור ומעשה של הקב"ה, ומצות

קרובו, להיות קרבים אליו בעצמו, כדי לקרנם אליו ליכלל ביחודו ית', כמ"ש⁴¹ 'חמלה גדולה ויתירה בו', כמו שכתוב במקום אחר.

בהמשך לכתוב "כי נשגב שמו לבדו, הודו על ארץ ושמים" נאמר "וירם קרן לעמו . . . לבני ישראל עם קרובו". והיינו, שעל אף שחיות כל העולמות היא רק משם הוי' שהוא זיו והארה משמו העצמי, מכל מקום הקב"ה הגביה את ישראל שיהיו קרובים ומיוחדים בו ית' עצמו.

וזהו מה שאנו אומרים "חמלה גדולה ויתירה חמלת עלינו", והיינו שחמלתו של הקב"ה על ישראל היא 'יתירה' וגדולה מכל מה שמקבלים כל העולמות ממנו ית'. כי כולם חיים רק מהארה בעלמא מבחי' שמו, ואילו ישראל מקבלים משמו ית' העצמי שלמעלה מעולמות-על הוי'.

ומזה תתלהט נפשו להשליך נפשו מנגד, למסור נפשו על קידוש השם בפועל ממש, להיות נפשו צמאה וכלתה לה, לאתדבקא רוחא ברוחא. דהיינו, שיהיה כל מחשבה דיבור ומעשה שלו במחשבה דיבור ומעשה של הקב"ה; ומצות

ולגבי הקב"ה עצמו, הרי אחר שנברא העולם הוא כמו קודם שנברא העולם, וכנ"ל, ואס-כן לא שייך לומר לגביו 'שם הוי"ה' המהווה את העולמות, ושייך לומר רק בחינת 'שמו לבד'.

וכענין "נשגב שמו לבדו"³⁹, ו'נשגב' הוא מורה על הפלגה יתירה, שהוא מופלג הרבה מעולמות הנאצלים בו.

רק כי "הודו על ארץ ושמים", פירוש שנמשך 'הוד' וזיו מ'שמו' לחיות 'ארץ ושמים'.

על פי הנ"ל יבואר הכתוב "יהללו את שם הוי', כי נשגב שמו לבדו, הודו על ארץ ושמים". והיינו, 'שמו' העצמי של הקב"ה, שלמעלה משם הוי"ה מלשון מהוה - הוא 'נשגב לבדו', כי הוא מובדל לגמרי מהעולמות. וזהו 'נשגב שמו' - 'נשגב הוא מורה על הפלגה יתירה, שהוא מופלג הרבה מעולמות'.

וכל מה שמהללים הנבראים הוא 'את שם הוי"ה', שהוא רק הארה בעלמא הנמשכת מ'שמו' ('הודו' של 'שמו'), שמהארה זו נמשכת התהוותם וחיותם של ארץ ושמים.

אך "וירם קרן לעמו" כתיב⁴⁰ לחיות לו לעם

41. ברכת 'אהבת עולם'.

39. תהלים קמח, יג.

40. שם, יד.

מעומקא דלבא בדביקה וחשיקה כו', כמ"ש בזהר על פסוק נפשי אויתך כו', כמו שכתוב במקום אחר. וזהו ותתפלל חנה על הוי"ה, כי תפלה הוא מלשון התקשרות, שהתקשרה עצמה, על ה', פירוש למעלה מעלה מבחינת שם הוי"ה המורה על התהוות העולמות וחיותן, כי אם ליבטל וליכלל ביחודו ית במסירת נפש בפ"ע. והנה, משם נמשך בחינת רחמים רבים על ניצוץ אלהות שבנפשו. וזהו בכה תבכה לעורר רחמים רבים.

מעומקא דלבא בדביקה וחשיקה כו', כמ"ש בזהר⁴² על פסוק "נַפְשִׁי אֲוִיתִיךָ כו'", כמו שכתוב במקום אחר.

על ידי ענין "וירם קרן לעמו", מתעורר היהודי "להניח ולעזוב כל אשר לו מנגד, ורק לדבקה בו ית' וליכלל באורו בדביקה חשיקה וכו'" (תניא פמ"ט). וזהו ענין 'מסירת נפש', שכל כוחות נפש האדם יהיו מיוחדים בו ית'.

ובפרטיות: מחשבתו ודיבורו יהיו רק בדברי תורה שהם מחשבתו ודיבורו של הקב"ה, וכח המעשה יהיה מסור לקיום המצוות שהם מעשיו של הקב"ה כביכול, וכך גם מידותיו שכלבו יהיו באהבה ויראה לה' לבדו.

[ועל פי כל הנ"ל, יובן ענין "ותתפלל חנה על הוי"ה":]

וזהו "ותתפלל חנה על הוי"ה": כי 'תפלה' הוא מלשון התקשרות, שהתקשרה עצמה "על ה'", פירוש למעלה מעלה מבחינת שם הוי"ה המורה על התהוות העולמות וחיותן, כי אם ליבטל וליכלל ביחודו ית' במסירת נפש בפ"ע⁴³.

'תפילה' היא מלשון התקשרות⁴⁴. ומה שנאמר "ותתפלל חנה על הוי"ה", היינו שנתחברה לעצמותו ית' שלמעלה ממקור העולמות.

וזו היא העצה כאשר נמצאים במצב של 'חנה', שהיא עקרה שאינה יכולה להוליד אהבה ויראה. דהנה, לאורו ית' המצומצם לפי ערך העולמות, באים ע"י אתערותא דלתתא בעבודה שבמוח ולב, ולפי ערך העבודה כך היא ההמשכה מלמעלה. אבל 'להגיע' כביכול אל עצמותו של הקב"ה שלמעלה מעולמות, הרי זה לא ע"י התבוננות במוח ולב, שהרי הוא למעלה מגדר השגה, אלא ע"י התעוררות וצעקה מעצם הנפש אליו ית' בעצמו.

וצעקה פנימית זו שלמעלה מהשגה, מתעוררת דוקא כאשר צר לאדם מאד ממה שהוא בבחינת 'עקרה' שאינה מולידה אהבה ויראה, והוא רחוק לגמרי מאלקות.

וזהו ענין "תפילת חנה", שהיא היתה מרת נפש, בבחינת שפלות ומרירות גדולה שמגיע אל נקודת הלב שלמעלה מכלי המוח, והוא בעצמיות הנפש ממש שנקראת 'יחידה', שאי אפשר להתלבש בשכל ומדות כלל, שזהו למעלה לגמרי משם הוי"ה. . דהיינו שעי"ז מעוררת למעלה גם מבחינת עצמיות אור אין-סוף שבפנימיות הכתר. . שאי אפשר שיתלבש בשכל ומידות העליונים

(תו"ח).

והנה, מִשֶּׁם נִמְשָׁךְ בְּחִינַת 'רַחֲמִים רַבִּים' עַל נִיצוּץ אֱלֹהוֹת שֶׁבִּנְפִשׁוֹ.

בפנימיות עצמותו (באור"ת: בפ"מ [= בפועל ממש]).

44. ראה ספר המאמרים תש"ט עמ' 79.

42. ח"ג סח, א.

43. בהגהות גוכי"ק אדמו"ר מוהרש"ב על גליון הלקו"ת:

וזהו המלך המרומם לבדו כו' והמתנשא מימות עולם, פירוש, שהוא רם ונשא מגדר ובחינת עולם, ולפיכך ברחמין הרבים. שמחמת התנשאותו מימות עולם עד אין חקר, גדלה בעיניו הרחמנות על כל העולם, ואפילו על עולמות עליונים אפילו על בחינת גן עדן העליון ולמעלה מעלה עד רום כל המעלות שייך אצלו רחמנות, כי כולם שפלים אצלו. מה שאין כן בעולמות

מימות עולם⁴⁶. פירוש: שהוא רם ונשא מגדר ובחינת 'עולם', ולפיכך "ברחמין הרבים".

שמחמת התנשאותו 'מימות עולם' עד אין חקר, גדלה בעיניו הרחמנות על כל העולם, ואפילו על עולמות עליונים אפילו על בחינת גן עדן העליון ולמעלה מעלה עד רום כל המעלות שייך אצלו רחמנות, כי כולם שפלים אצלו.

על פי זה האמור בפרק הקודם יובן המשך הדברים בברכת יוצר אור, שמתחילה משבחים את הקב"ה שהוא "מרומם לבדו כו' מתנשא מימות עולם", ומיד בסמיכות לזה מבקשים "ברחמין הרבים רחם עלינו".

כי דוקא מבחינה עליונה זו שלמעלה לגמרי מן העולמות, נמשכים רחמים גם על העולמות התחתונים.

דהנה, מבחינת האור המצומצם שבערך העולמות - נמשכים רחמים בעיקר על העולמות העליונים, וכמשל האדם שרחמיו מתעוררים על מי שיותר קרוב אליו⁴⁷.

אבל מצד בחינת האור שלמעלה מעולמות, הנה לגבי כל העולמות אין להם ערך, והרחמים הנמשכים מבחינה זו הם נמשכים גם על העולמות התחתונים "להיותו למעלה מבחינת מעלה ומטה

מבחינה עליונה זו שלמעלה מעולמות ('על הוי"ה') שאליה מגיעה תפילת חנה, נמשך רחמים רבים על נשמות ישראל הרחוקות מאורו ית'⁴⁵.

וזהו "בְּכֹה תִבְכֶּה" - לעורר רחמים רבים.

וזהו שנאמר "ותתפלל חנה על הוי' ובכה תבכה", שכאשר ישראל מגיעים לבחינת על הוי', אזי הם מעוררים בבכיה רחמים רבים על ריחוקם מאור פני ה'.

ו'על ידי בחינה זו להיות התקשרות על ה' למהותו ועצמותו ית' שלמעלה מעלה מכל ההוויות והשתלשלות כו' - יפתח ויוליד אהבה ויראה אפילו בבחינת 'עקרה' כנ"ל" (אזה"ת).

פרק ז

"ברחמין הרבים רחם עלינו"

[בפרק הקודם נתבאר שמבחינת 'על הוי"ה' נמשכים רחמים רבים.

ובפרק זה יבאר עפ"ז מה שאנו אומרים בתפילת שחרית "המלך המרומם לבדו מאז, המשובח והמפואר והמתנשא מימות עולם, אלהי עולם ברחמין הרבים רחם עלינו, אדון עוזנו צור משגבנו מגן ישענו משגב בעדנו":]

וזהו "המלך המרומם לבדו כו', והמתנשא

47. ולכן טבע האדם לרחם יותר על מין החי, ואינו מרחם כ"כ על הצומח והדומם. כי לבעלי החיים יש יותר ערך לגבי, משא"כ צומח ודומם שאין להם קרבה אליו אינו מתעורר ברחמים עליהם.

45. כי מחמת שבחינה זו היא מתנשאת ומרוממת לגמרי מהעולמות - לכן נמשכים ממנה רחמים רבים על הכל, כדלקמן בפרק הבא.
46. ברכת יוצר.

הנאצלים והנבראים כו', כל מה שיורד מטה מטה מתמעט בחינת רחמים, עד שבבחינת ארץ הלזו הגשמית, אין אנו משיגים הרחמנות אפילו שעל עולם הזה הגשמי כיון שאנחנו בתוכה, כי הרחמנות הוא אצל גדול על הקטן כי כמו שהוא מתנשא עד אין חקר, כך רחמיו מרובים. אף כי נשגב שמו לבדו, מכל־מקום הרי אלהי עולם כו. ובקשתנו הוא שלפי שאין אנו משיגים בשכלנו הרחמנות, אתה תעורר רחמך הרבים שלא נטבע ונשקע בזה העולם.

ועד שהנבראים שבעולם הזה אינם מרגישים את עוצם הרחמנות שעליהם. וזהו מה שאומרים 'המתנשא מימות עולם... אלוקי עולם' שהקב"ה בעצומתו המתנשא ומרומם מכל העולם בשווה, הנה דווקא הוא "אלוקי עולם" המרחם על העולם לפי שמחמת התנשאותו נרגש עוצם הרחמנות על העולם השפל. מה שאין מי שבעצמו נמצא במקום נמוך אינו מרגיש את הרחמנות שעליו.

ובקשתנו הוא – שלפי שאין אנו משיגים בשכלנו הרחמנות, אתה תעורר 'רחמך הרבים' שלא נטבע ונשקע בזה העולם.

וזהו מה שאנו מבקשים "ברחמך הרבים רחם עלינו", והיינו שאנו הנמצאים בעולם התחתון איננו מרחמים על עצמנו כי איננו מרגישים את עוצם הפחיתות והשפלות של העולם בו אנו נמצאים, ואנו מתפללים שהקב"ה מצד התנשאותו מכל העולמות שלכן אצלו נרגשת עוצם הרחמנות יעורר רחמים עלינו, 'שלא נטבע ונשקע בזה העולם'.

ומבחינה עליונה זו שלגביה כל העולמות בשווה, נמשכת הרחמנות גם על מי שהוא בבחינת 'עקרה' שאינו מתעורר באהבה ויראה, שגם בו יאיר האור האלוקי ויבוא לידי אהבה ויראה.⁴⁸

. . ואינו לפי ערך המקבלים כלל, שלזה הכל שוים שם, קטן וגדול" (תר"ח).

"דהיינו, כמו למשל מלך בשר ודם, שמפני גבהותו והתנשאותו על כל השרים והעמים, יש בו מדת רחמנות יותר, שמרחם על כולם, מפני שכולם הם שפלים וגרועים ממנו, לכן הרחמנות גדולה מאד בעיניו על גדול ועוצם שפלותם" (לקו"ת פ' עקב ד"ה ויאכילך את המן).

מה־שאינ־כן בעולמות הנאצלים והנבראים כו' – כל מה שיורד מטה מטה מתמעט בחינת רחמים – עד שבבחינת ארץ הלזו הגשמית, אין אנו משיגים הרחמנות אפילו שעל עולם הזה הגשמי, כיון שאנחנו בתוכה.

כי הרחמנות הוא אצל גדול על הקטן – כי כמו שהוא מתנשא עד אין חקר, כך רחמיו מרובים. אף כי "נשגב שמו לבדו", מכל־מקום הרי 'אלהי עולם' כו'.

רחמנות עצומה זו נרגשת דווקא אצל הקב"ה עצמו המתנשא מכל העולמות, וכולם בשווה נגדו, ולכן נרגשת מאד פחיתות העולמות וריחוקם מאורו של הקב"ה.

וככל שיורדים ממדרגה למדרגה ואין נרגשת רוממותו של הקב"ה "המתנשא מימות עולם" אין נרגש עוצם הרחמנות שעל הנבראים הפחותים,

הבריאה "המתנשא מימות עולם", ראה בתורת חיים כאן פי"ב-י"ג.

48. לביאור בעומק יותר בענין זה של הולדת אהבה ויראה בבחינת עקרה על ידי הרחמים שלמעלה מגדרי

ותהיה מגן ישענו, משגב בעדנו. פירוש, משגב, כמו חומה נשגבה ומוקפת. וכן, מגן הוא מחסה להסתיר בפני האויבים. (כי בחינת המקיף מסמא עיני החיצונים שלא ישלטו).

והנה כתיב "ואברהם זקן בא בימים", פירוש זקן זה שקנה חכמה, ואמרו על פסוק "בישישים חכמה" שדעתם מתיישבת עליהם, דהיינו שתהיה עבודה בקביעות ובישוב הדעת, ולא יהיה פעם כך ופעם כך, כי צריך להיות כל הימים שלמים, כמ"ש בזהר. והימים שנתנו לו מן השמים לחיות בהם

ותהיה 'מגן ישענו, משגב בעדנו'.

פירוש:

'משגב', כמו חומה נשגבה ומוקפת. וכן, 'מגן', הוא מחסה להסתיר בפני האויבים.

ואנו מבקשים שעל ידי רחמי הרכים של הקב"ה 'המתנשא מימות עולם' ימשך לנו גם בעולם הזה הגשמי אור אלוקי שיגן שלא נטבע בחומריות העולם, וזהו מה שאומרים בהמשך ברכת יוצר אור 'מגן ישענו משגב בעדנו', והיינו שמבקשים שיהיה "משגב ממש בעדנו בעולם העשיה, והוא המקיף העליון יותר בשרשו בעצמות הרוממות, עד שנעשה כמו חומה נשגבה מקפת להיות משגב בעדנו ממש, שכל העליון יותר בא למטה בהתלבשות בהגשמה יותר (תר"ח)".

(כי בחינת ה'מקיף מסמא עיני החיצונים'⁴⁹ שלא ישלטו).

פרק ח

"את מספר ימך אמלא"

[בפרקים הקודמים ביאר רבינו את הפירוש בפסוק "לא תהיה משכלה ועקרה בארצך".

ובפרק זה יבאר את חלקו השני של הפסוק: "את מספר ימך אמלא".

מתחילה יבאר מה הם 'ימך', מהו בחינת 'ימים' בעבודת האדם:

והנה כתיב⁵⁰ "ואברהם זקן בא בימים", פירוש 'זקן' – 'זה שקנה חכמה'⁵¹,

ואמרו⁵² על פסוק⁵³ "בישישים חכמה" – 'שדעתם מתיישבת עליהם', דהיינו שתהיה עבודה בקביעות ובישוב הדעת, ולא יהיה פעם כך ופעם כך,

כי צריך להיות כל הימים שלמים, כמ"ש בזהר⁵⁴.

באברהם נאמר "ואברהם זקן בא בימים", והיינו שהוא 'בא' עם כל ימיו, שלא היה בהם יום אחד שאינו שלם בעבודת ה'.

והטעם לכך שהיה אברהם אבינו במדרגה כזו, שכל ימיו היו שלמים בעבודת ה' בלי שינוי פעם כך ופעם כך, מבאר בתחילת הכתוב שזהו מפני ש"אברהם זקן", שהכוונה ב'זקן' היא – 'זה שקנה חכמה', כמאמר רז"ל⁵⁵.

דהנה, על זקני תלמידי חכמים נאמר ש'דעתם מתיישבת עליהם', 'פירוש מתישבים בישוב

53. איוב יב, יב.

54. ח"א רכד, א.

55. קידושין לב, ב.

49. פרי עץ חיים שער קריאת ספר תורה פרק ו.

50. בראשית כד, א.

51. קידושין לב, ב.

52. קנים סוף פרק ג.

כימי שנותיו, לא ניתנו לבטלה אפילו שעה אחת יתירה על השיעור ששיערו כמה הוא צריך להשלים את נפשו. ומוזה יתבונן המשכיל להיות ממארי דחושבנא, לחשוב כל המחשבות והדיבורים והמעשים דבר יום ביומו. והנה, הימים הם בחינת לבושים, והם לבושי התורה והמצות שלומד ועושה בכל יום. ובלבושים אלו יכול האדם לקבל גילוי אלהותו ית' ואהבה ויראה הנמשכים מארץ עליונה בתוספת אורה. כי אף שלומד פשטי התורה, ואינו מגיע לו

ותשובה וכהאי גוונא - נקרא יום זה 'יוםא דפגרא'⁵⁶, לשון פגרא ומות" (תו"ח).

וכאשר יונח אצל האדם שבכל יום ושעה שאינו מלא בתורה ומצוות אזי הוא נחשב כמו שאין בו כל חיות, כי אינו ממלא בו את תכלית ירידת נשמתו, אזי כל ימיו יהיו שלמים ועבודתו תהיה בלי שינוי.

ומוזה יתבונן המשכיל להיות ממארי דחושבנא⁵⁷, לחשוב כל המחשבות והדיבורים והמעשים דבר יום ביומו.

והנה, הימים הם בחינת לבושים, והם לבושי התורה והמצות שלומד ועושה בכל יום.

ובלבושים אלו יכול האדם לקבל גילוי אלהותו ית' ואהבה ויראה הנמשכים מארץ עליונה בתוספת אורה.

בזהר הנ"ל מבאר באריכות את הצורך בכך שכל הימים יהיו שלמים. ונקודת הדברים שם, שהימים השלמים בתורה ומצוות הם לבושים לנפש האדם, וע"י לבושים אלו יכול האדם לקבל את גילוי אורו ית'.

כי לפי שאורו ית' הוא בלתי מוגבל, והאדם הוא נברא מוגבל, הנה הארת האור האלקי באדם הוא על ידי 'לבושים', שהם התורה ומצוות⁵⁸.

ודעת שיש בו קביעות בלי יפול בו שינוי, כי רתיחות הבחורים גם בחכם גדול יעשה שינוי להפוך מטוב לרע, מה שאין כן הזקן שקנה חכמה" (תו"ח).

וזהו שאברהם נקרא 'זקן', להורות שכל ימי חייו עבודתו לה' היתה כענין 'זקן' שדעתו מיושבת עליו ואין בה שינוי, ולכן היו כל ימיו שלמים בעבודת ה'.

ואמרו בזוהר, שעל דרך זה צריך להיות אצל כל אדם, שכל ימיו יהיו שלמים.

והימים שנתנו לו מן השמים לחיות בהם כימי שנותיו - לא ניתנו לבטלה אפילו שעה אחת יתירה על השיעור ששיערו כמה הוא צריך להשלים את נפשו.

על האדם להתבונן שמספר הימים שניתנו לו לחיות בעלמא דין הוא כמידת העבודה הנחוצה לו להשלים נפשו, "ולא ניתנו לו לבטלה אפילו שעה אחת ורגע אחד ממש שיהיו יתירים על השיעור ומדה ששיערו למעלה כמה שהוא צריך לתקן ולהשלים נפשו בסור מרע ועשה טוב ובאהבה ויראה כו'. ולכן, אם יבטל יום אחד בלי יתן לבו לתקן נפשו בתורה ומצוות ואהבה ויראה

56. שבת קכט, ב.

57. לשון הזוהר ח"ג קצח, א.

58. התורה והמצוות הם בבחינת 'ממוצע' בין אורו ית' הבלתי מוגבל, ובין הנבראים המוגבלים. כי שבתורה

ומצוות יש מב' העניינים: "דשרשם של התורה והמצוות הוא הרצון העליון וחכמתו ית' שהם מיוחדים בו ית' - ענין הבלי גבול . . ועל ידי שירדו למטה בעולם הזה הגשמי, ציצית בצמר גשמי . . וכן בכל המצוות . . הם

מזה שום אהבה ויראה בשעת מעשה, מכל מקום הרי התורה אור זרוע בארץ עליונה. ומשם תצמיח צדקה ורב חסד דהיינו בחינת אהבה רבה על נפשות ישראל, להאיר להם בלבושים אלו. וזהו את מספר ימין אמלא. פירוש, כי הנה בחינת הימים עצמן שהן הלבושים מוטל עליך לעשותן, וימין הוא אור שבתוך הימים. כמ"ש בזהר על פסוק השמים מספרים, ופירש מנהרין ומנצצין כספירין. ובחינת מספר זה עלי למלאותו, שיאיר עליך מכח הצומח שבארץ החיים.

ואהבה זו היא בחינת 'רב חסד', היינו אהבה בלתי מוגבלת, שהיא למעלה מעלה מהאהבה המוגבלת שמעורר האדם בכח עצמו והשגתו.

[ועל־פי־זה יבאר מה שנאמר "את מספר ימין אמלא":]

וזהו "את מספר ימין אמלא".

פירוש: כי הנה, בחינת הימים עצמן – שהן הלבושים – מוטל עליך לעשותן.

ו'מספר ימין' – הוא אור שבתוך הימים. כמ"ש בזהר⁵⁹ על פסוק⁶⁰ "השמים מספרים", ופירש: מנהרין ומנצצין כספירין.

ובחינת 'מספר' זה – עלי למלאותו, שיאיר עליך מכח הצומח שבארץ החיים.

פירוש הכתוב "את מספר ימין אמלא" הוא, שכאשר יהיו 'ימין' – שימי חיי האדם יהיו שלמים בתורה ומצוות מבלי שאף אחד מימי חייו ילך לבטלה, אזי הקב"ה מבטיח "את מספר ימין אמלא" – שימים אלו ימלאו ב'מספר ימין', שזו הארה הבאה מלמעלה ומאירה במעשה המצוות של האדם.

והיינו, שעבודת האדם אינה לעורר בקרבו אהבה ויראה, אלא למלאות את כל ימיו בתורה

כי אף שלומד פשטי התורה, ואינו מניע לו מזה שום אהבה ויראה בשעת מעשה, מכל מקום הרי התורה אור זרוע בארץ עליונה. ומשם תצמיח צדקה ורב חסד – דהיינו בחינת אהבה רבה – על נפשות ישראל, להאיר להם בלבושים אלו.

אף אם האדם לומד תורה כפי שירדה להתלבש בענייני העולם הגשמי ולדון בהלכותיהם, ובעת לימודו אינו מרגיש כלל התעוררות של אהבה ויראה לה', מכל מקום לימוד זה מביא בו יראה ואהבה. ואדרבה, דוקא על ידי לימוד זה יבוא לידי אהבה ואמיתיים שיש להם קיום, מה שאין כן אם אינו עוסק בלימוד התורה אלא עוסק לעורר בקרבו אהבה ויראה – לא יבוא מזה כלל לאהבה ויראה בני קיימא, וכמו שנתבאר לעיל בענין 'לא תהיה משכלה ועקרה בארצך'.

כי התורה שרשה בעצמות אורו ית', והוא הנזרע בבחינת ה'ארץ העליונה' בכדי להצמיח אור בלב האדם באהבה ויראה, "להאיר באור אהבה רבה". . שלא היה בכח האדם כלל להגיע לזה בכל מיני התפעלות אהבה ויראה שמצד השכל והשגתו גם ברוך יגיעה כל ימיו, רק על ידי לבושים דתורה ומצוות "תו"ח).

גבול . . עם בחינת זיו השכינה" (ד"ה ואברהם זקן תשל"ח פ"ג).

59. ח"ב קלו, ב.

60. תהלים יט, ב.

בבחי' מדידה והגבלה . . הנה על ידי ב' ענינים אלו שבתורה ומצוות – ענין הבלי גבול שבהם מצד שרשם, וענין הגבול שבהם מצד יירדתן למטה – הם נעשים לבוש וממוצע המחבר את הנשמה שהיא נבוא ובעל

ובן בענין סור מרע אמר, והסירותי מחלה מקרבך, פירוש, המחלה אשר נדבקה ונשרשה בקרבך, הוא ענין מאמר רז"ל ארבעה מתו בעטיו של נחש, שאף-על-פי שהם צדיקים גמורים, מכל-מקום נשאר בהם עדיין איזה שמץ מזוהמת הנחש שלא יכלו להסירו מכל וכל. והוא עיקר נקודת קליפת גסות

עט ג

ובן בענין 'סור מרע' אמר⁶¹: "והסירותי מחלה מקרבך".

כשם שבענין החיות האלקי ב'עשה טוב' - שהוא האהבה ויראה שמאירים בלב האדם - נאמר בכתוב שהיא ניתנת מלמעלה, ואין בכח האדם לעורר אהבה ויראה בני קיימא בכח עצמו, כן הוא בענין 'סור מרע', שהסרת עיקר הרע מגופו האדם היא מלמעלה. כי רע זה אין בכח האדם להסירו, אלא ההסרה נפעלת מלמעלה. ועל זה נאמר בכתוב "והסירותי מחלה מקרבך".

פירוש: המחלה אשר נדבקה ונשרשה בקרבך.

הוא ענין מאמר רז"ל⁶² "ארבעה מתו בעטיו של נחש". שאף-על-פי שהם צדיקים גמורים, מכל-מקום נשאר בהם עדיין איזה שמץ מזוהמת הנחש שלא יכלו להסירו מכל וכל.

'מחלה' זו שהקב"ה מסיר, נאמר עליה "מקרבך", והיינו שרע זה מושרש ומוטבע בקרב האדם בעקבות חטא עץ הדעת.

וזהו שמצינו בחז"ל "ארבעה מתו בעטיו של נחש", שהם ארבעה צדיקים גמורים שלא היה בהם כל חטא ולא היו ראויים למות, ומיתתם היתה רק מחמת רע זה המושרש בכל בני האדם, שגם הצדיקים הגמורים הללו לא יכלו להסירו מכל וכל.

והוא עיקר נקודת קליפת גסות הרוח שנעשה

ומצוות, שאזי ה'לבושים' של נפשו שלמים ולא חסרים ח"ו. ועל ידי ה'לבושים' שנוצרו מעבודתו בתורה ומצוות נמשך עליו מלמעלה אור של חיות אלקית ואהבה ויראה, וזהו 'מספר ימיו', מה שהימים (לבושי התורה והמצוות) מאירים באור גדול, 'מספר' לשון "ספירות ובהירות כאבן ספיר" (תו"ח). והארה זו נמשכת מלמעלה מכוחו של הקב"ה, שזהו שנאמר 'אמלא' - 'עלי למלאותו'.

וענין זה הוא כמו שנתבאר לעיל בענין הצמיחה, שעיקרה היא מכח הצמיחה שניתן מלמעלה בארץ, והזריעה של האדם היא רק כדי לעורר את כח הצמיחה אך לא ממנה היא עיקר הצמיחה. וכך הוא לענין החיות האלקית באהבה ויראה, שהיא ניתנת מלמעלה מ'כח הצומח שבארץ החיים', ועבודת האדם בתורה ומצוות היא רק בבחי' זריעה המעוררת את כח הצמיחה שבארץ העליונה.

פרק ט

"והסירותי מחלה מקרבך"

[בפרק הקודם נתבאר שהחיות האלקי שיש באדם באהבה וביראה, נמשכת עליו מלמעלה. וזהו "את מספר ימיו אמלא".

בפרק זה יבאר כך גם בנוגע למה שנאמר בפסוק הקודם: "ועבדתם את הוי' קלקיכם גו' והסירותי מחלה מקרבך":]

62. בבא בתרא יז, א. וש"נ.

61. שמות כג, כה. בפסוק הקודם לילא תהיה משכלה'.

הרוח שנעשה בטבע האדם בחטאו מעץ הדעת טוב ורע. דהיינו, שרואה את עצמו ומכיר חסרונו, או יודע שזה טוב לו, כמ"ש ותרֹא האשה כי טוב העץ למאכל וגו'. וזהו שרש הזוהמא, ומקור לכל התאוות והעבירות, כי בוחר בזה לטובתו או לרעתו. מה־שאינ־כן קודם החטא היו ערומים, כדכתיב מי הגיד לך כו', כי לא היו מרגישים שום הרגש חסרונם, או טובה לעצמו, רק שהיו משיגים גילוי אלהותו ית', ודי למבין.

ולכן נקרא רע זה בשם 'מחלה' סתם, כי הוא המקור והגורם לכל מיני הרע המצויים באדם העובר עבירה (ע"פ תשי"ב).

מה־שאינ־כן קודם החטא היו ערומים, כדכתיב⁶⁶ "מי הגיד לך כו'", כי לא היו מרגישים שום הרגש חסרונם, או טובה לעצמו, רק שהיו משיגים גילוי אלהותו ית', ודי למבין.

לפני חטא עץ הדעת לא הרגישו אדם וחווה את מציאותם כלל, רק שהיו משיגים גילוי אלקותו יתברך והיו בטלים אליו לגמרי, ולכן כלל לא הרגישו את מצבם ולא חשו בחסרונם במה שהם ערומים.

ורק כאשר אכלו מעץ הדעת נתחדשה בהם הרגשת עצמם, ואזי חשו בחסרון שיש בזה שהם ערומים. וזהו שאמר הקב"ה לאדם: "מי הגיד לך כי עירום אתה, המן העץ גו' אכלת", שאכלת העץ הביאה את האדם להרגיש את מציאותו וחסרונו.

בטבע האדם בחטאו מעץ הדעת טוב ורע⁶³. דהיינו, שרואה את עצמו ומכיר חסרונו, או יודע שזה טוב לו, כמ"ש⁶⁴ "ותרֹא האשה כי טוב העץ למאכל וגו'".

וזהו שרש הזוהמא, ומקור לכל התאוות והעבירות, כי בוחר בזה לטובתו או לרעתו.

על ידי חטא עץ הדעת נעשה האדם יודע טוב ורע'. והיינו, שהוא יודע ומרגיש את מציאותו, ואינו בטל לחלוטין להקב"ה, ומזה נמשך שהוא מרגיש מה טוב לו ומה רע עבורו, ורוצה להשיג את הטוב ולהתרחק מן הרע. ואפילו צדיקים גדולים, הנה לאחרי חטא עץ הדעת הם מרגיש קצת את מציאותם⁶⁵.

והנה, ענין זה של הרגשת מציאותו העצמית של האדם - היא שורש כל התאוות והעבירות, שמה שהאדם נמשך אחרי ענייני העולם החומריים ודברי האיסור הוא לפי שמרגיש את מציאותו, ואת הדברים שטובים לו.

63. לשון הכתוב בראשית ב, ט.

64. בראשית ג, ו.

65. ו"אפילו צדיק גמור עובד ה' ביראה ואהבה בתענוגים

- אינו בטל במציאות לגמרי, אלא הוא דבר בפני עצמו, ירא ה' ואוהבו" (תניא פל"ה).

66. בראשית ג, יא.

פטרונני השבוע

לזכות ידידינו הנכבד

הרה"ח ר' אברהם בן שרה אסתר שיחי

וזוגתו מרת הניה בת רבקה תחי

הולצברג

וכל יוצ"ח שיחי

לזכות

ידידינו הנכבד הרה"ח ר' ישעי' זושא

וזו' מרת אסתר שיחי ווילהעלם

שיחיו להם ברכות בכל מכל כל בטוב הנראה והנגלה

לזכות

השליח הרה"ח ר' יוסף יצחק וזוגתו מרת שטערנא

שרה שיחיו מינץ

ולזכות הילדים מנחם מענדל, אייזיק גרשון,

צמח, משה, וחי' מושקא שיחיו מינץ

שיחיו להם ברכות בכל מכל כל בטוב הנראה והנגלה,

ושיריו מהם הזוריהם אידישע חסידישע נחת

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' אליהו ציון בן הרה"ח ר' חנניה ומרת ברוכה

ולזכות מרת סופי' בת גרז שתבלחט"א

ולזכות ר' חיים שמעון בן רחל,

ומרת חי' לאה בת ראשקא שיחיו

נדבת אוריאל בן סופי' וזוגתו מרת חנה טויבע

בת חי' לאה ומשפחתם שיחיו

שיחיו להם ברכות בכל מכל כל בטוב הנראה והנגלה

נדבת

ר' יוסף הלוי וזוגתו מרת חנה מלכה שיחיו

גורביץ

לזכות כל משפחתו

שיחיו להם ברכות בטוב הנראה והנגלה בכל מכל כל

נדבת

ר' אהרן טעלעשעווסקי שיחי

לזכות כל משפחתו

שיחיו לו ברכות בכל מכל כל בטוב הנראה והנגלה,

וחסידישע געזונטע נחת מכל יו"ח

מנדבים חודשיים

לזכות משפחת **באביטש**
שיתברכו בכטו"ס

...

Refuah Sheleima to
Daniel Reuvein ben Dina
Donated Anonymously

לזכות ר' **יעקב בן חנה** שיחיו גרסון
וכל משפחתו

...

הרה"ת ר' **שלום דובער** וזוגתו לזכות
מרת חי' **מושקא גורביץ**
וכל משפחתם

לזכות הרה"ת ר' **שמואל דוד** וזוגתו
שיחיו **ניומאן** וכל משפחתם

...

לזכות משפחת **אהרן**
שיתברכו בכטו"ס

לזכות הת' **מנחם מענדל בן שיינא באשא**

...

לזכות הרה"ת ר' **אביגדור סימאנדס** וכל משפחתו

...

לזכות הרה"ח **מנחם נחום** וזוגתו מרת **אסתר שי' שטרנברג**

...

לזכות ולרפ"ש **עבור חי' אלה שתחי' בת ריסא**
ולזכות **עמנואל בן חי' סאשה**

...

לזכות ולרפ"ש **ליוסף יצחק בן איריס ודורי בן אורה**

...

לזכות **אשר בן רינה** לזיווג משורש נשמתו
ולגאולה שלימה של עם ישראל בקרוב ממש

...

לזכות ולרפ"ש **לשאול אליהו שיחי' בן חנה רבקה שתחי'**

...

לזכות מרת **חנה מינא בת שושנה אביבה**

...

לע"נ הר"ר **כתיאל שלום בן הר"ר חיים יצחק ע"ה**

...

לזכות הרה"ת ר' **נחמן דוב שיחי' בן מאלע**, ומשפחתו

...

לע"נ **יחזקאל בן יוסף חיים** ולע"נ **רבקה בת יחזקאל**

...

לזכות יהודית ולזכות אחיותיה חי' **מושקא, זעלדא, ואחיה**

שרגא פייוויש, מנחם מענדל

נדבת הור"י מרדכי אברהם ישעיהו וזוג' מרת **אסתר שפרה** שלזנר

...

לזכות הרב ומשפיע **שמואל לו'**, שימשיך בעבודתו הקודש,

מאת תלמידיו שאול גנוגלי

...

לזכות **אייזק גרשון בן שיינא באשא, מנחם מענדל, לו'**,

יוסף, חי' מושקא, שלום דובער, אברהם זאב, יהושע ועליג

...

לזכות ר' **לוי יצחק הלוי** וזוגתו מרת **חנה קורניסקי**

וכל יוצאי חלציהם ולזכות 'חדר מנחם' מלבורן אוסטרליה

...

לע"נ **ראובן אברהם בן אלתר שלמה זלמן**

...

לע"נ ר' **ראובן בן ר' יוסף רובינשטיין ע"ה**

נדבת חתנו ר' **מיכל קארצאג**

...

לזכות התמים **מיכאל מרון** נועם זהבי

לזכות כ"ק **ארמון נשיא דורינו**

ולזכות הרבנית הצדקנית חי' **מושקא**

...

לזכות הרה"ת ר' **אברהם דוד ומרת רחל לאה שיברג**

...

לזכות הב' **התמים ישראל ראובן בן נחמה דינה שי'**
להצלחה בלימוד התורה ובדרכי החסידות

...

לע"נ **בתיא בת שלמה הלוי ע"ה**

...

לזכות לוי וזוגתו מרת **רבקה לאה ובניהם חי' מושקא, מנחם**

מענדל, ובתיא מינא געלב

...

לזכות התמים **אליהו סילפין**

...

לזכות הרה"ת ר' **אברהם אברמסון** וכל משפחתו

...

לזכות הרה"ת ר' **נחמן דוב שיחי' בן מאלע**, ומשפחתו

...

לזכות הרה"ת ר' **ישראל מאיר אברמסון** וכל משפחתו

...

לע"נ הרה"ת **אברהם ישעי' בהרה"ת עובדי' ע"ה שטראקס**

...

לזכות **בת שבע שתחי'**

בת הרה"ת יוחנן מרזוב וכל משפחתו

...

לזכות **דינה בת שבע בת מאירה אסתר**

...

לזכות הרה"ת ר' **יהושע בירקאוויץ** וכל משפחתו

...

לע"נ **רבקה אלטא בת חנה לאה ע"ה**

...

לע"נ **הילדה היקרה עדאל שיינא ע"ה**

בת הרה"ת מרדכי אליהו ילחט"א האנאווער

...

לזכות הרה"ת ר' **חיים משהווגתו מנוחה רחל**

ובניהם מנחם מענדל ופעסיא

...

לע"נ הרה"ח **הרה"ת ר' שמואל אייזיק הלוי ע"ה פאפאק**

...

לזכות **פערל רייזל בת אהובה ברכה**

נדפס על ידי ולזכות משפחתו

...

לזכות **אסתר בת רחל**

שיעורים חדשים
בכל שבועמבחר של
עשרות מגידי שיעורמסודר
להפליא

טעמו וראו כי טוב ה'!

נשמתך משתוקק לשיעורים בחסידות

הכל רק בלחיצת כפתור!

www.otzerhachassidus.com

יש גם אפשרות 'להוריד' כל השיעורים ל-mp3 player וכדומה

שיעורים בחסידות לכל אחד בכל מקום

אפשרות
להכניס השיעורים
ל-MP3/USB הפרטי שלך

לפרטים
או להשיג השיעורים, צלצלו:

347.762.6054

ומלאה הארץ ידעה את ה'

מכון
לעבדך באמת

טעל: 718.650.6295

אימייל: admin@otzerhachassidus.com

אתר: www.otzerhachassidus.com

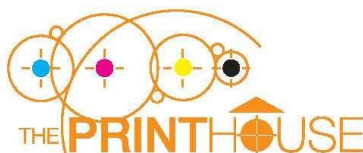

**ניתן להשיג הקונטרסים בחינם מידי שבוע בשבוע
במוקדים בכל שכונות החרדיות ברחבי ניו יארק**

**לפרטים נא להתקשר בטלפון 718-650-6295
או באימייל info@otzerhachassidus.com**

**כמו"כ אפשר לקבלו באימייל
או להורידם מאתר אוצר החסידות
www.otzerhachassidus.com**

נדפס באדיבות

538 Johnson Avenue | Brooklyn, NY 11237

t 718.628.6700 f 718.628.6900 e jobs@tphny.com w tphny.com